

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1030
Tarih : 12.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1739 Sayılı Milli Eğitim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Nursel AYDOĞAN

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme			
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Tarih:	25 Şubat 2016	E.No: 2/803		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
ay	zc	K.T.	As.	Kun.
TBMM BAŞKANI	Ck			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
12 Şubat 2016
Numara:

208/2

T B M M GENEL EVRAK
12 Şubat 2016
No: 27153

GEREKÇE

Birey ve toplum açısından demokrasi sadece anayasaları süsleme veya yöneticilerin seçimle belirlenmesi gibi faktörleri içermez. Demokrasi, bireyin ve toplumun yaşam tarzıdır. Toplamların, siyasi çehresinin ve hukuki dokusunun bir parçasıdır. Demokrasi kavramı bir çoğulculuğu ifade ederken aynı zamanda bu çoğulculuğun içerisinde evrensel birer değer olan insan hak ve özgürlüklerini ve bu özgürlüklerin hukuksal düzlemde güvence altına alınmasını da kapsar. İnsan hakları kavramı, insanın doğuşundan itibaren varlığını sürdüren oldukça tarihi kökeni olan bir düşüncedir. İnsan hakları kavramı, insanın yüceliği ve sırf insan olmaktan kaynaklanan haklarıdır. İnsan haklarının da özünde özgürlük, hoşgörü, barış içinde yaşama, başkasının haklarına saygılı olma ve özgürlük gibi kavramlar vardır.

Bu bağlamda demokrasi kavramını bir araya getiren evrensel değerlerden yaşam hakkı, sağlık hakkı, eğitim hakkı ve daha pek çok evrensel insani normun yaşamın her alanına yayılmasını sağlamak amacıyla eğitim-öğretim programlarının bu çerçevede yapılandırılması gerekmektedir. Bugün Türkiye’de demokrasi kavramının yalnızca dört yılda bir gerçekleşen genel milletvekili seçiminden ibaret olduğu gibi yanlış bir algı topluma sunulmakta ve bu algı üzerinden demokrasinin yalnızca ‘sandık ve oy’ olduğu kabul ettirmeye çalışılmaktadır. Oysa gerek insan hak ve özgürlükleri bağlamında gelişmiş olan ülkeler ve gerekse bu hak ve özgürlükleri görmezden gelen 3. dünya ülkeleri demokrasinin salt seçim-seçmen ilişkisi olmadığını farkındadır. Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı’nca 2015-2016 öğretim yılından başlamak üzere, ilkokul 4. sınıflarda zorunlu ve 2 ders saati olarak okutulması kararlaştırılan “İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi” dersi, yöntem, ölçme ve değerlendirme, ‘yurttaşlık’ kavramının hangi temelden inşa edileceği belirsizliği, hakların korunması ve son olarak yine ünite ve kazanımlar açısından birçok yetersizliği içerisinde barındırmaktadır.

Zira demokrasi ve insan hakları eğitiminin uzun vadede somut birer kazanıma dönüşmesi, yani demokratik bir toplumun eğitim sisteminden itibaren inşa edilmesi için, nefret söyleminin bir insanlık suçu, ifade özgürlüğünün demokratik bir toplum için temel ve vazgeçilmez bir ilke olduğu gerçeği temel alınmalıdır. Bu temel ile eğitim sistemi donatılmalıdır.

İnsan hakları eğitimi (İHE) ile ilgili çalışmalar yürüten, bu konuda paylaşım ve güç birliğini hedefleyen sivil toplum örgütleri ile üniversitelerin insan hakları merkezlerinden oluşan İnsan Hakları Eğitimi Ağı, 2015-2016 öğretim yılından başlamak üzere ilkokul 4. Sınıftan zorunlu ve 2 ders saati ile okutulan “İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi” dersine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlamıştır. Bu ağ, 2015-2016 yılı itibariyle ilkokul 4. Sınıflarda okutulan zorunlu ders olan İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersinin ‘yurttaşlık’ kısmının dayandığı temellerin bir muğlaklık barındırdığı, ders programında ‘yurttaşlık’ kavramının etnik bir temel alınarak tanımlanması durumunda programda söz edilen “Biz” kavramının içinde sadece etnik olarak Türk-Müslüman-Sünni halkların kültürel değerleri ile doldurulacağı riskine yer vermiştir.

Bu açıdan Türkiye’de yaşayan Kürt, Laz, Ermeni, Rum ve daha birçok farklı halkın da kültürel değerleri siyasal temelde bir ‘yurttaşlık’ bağı ile eğitim öğretim materyallerinde yer alması gerektiğini vurgulamış ve özellikle bugün müfredata dâhil edilen seçmeli Kurmanci, Zazaki, Abazaca, Adigece, Lazca ve Gürcüce dillerinin varlığından hareketle dersin materyallerinde Kürtçe, Ermenice, Lazca çocuk isimlerinin kullanılmaya başlanması yeterli olmamakla birlikte önemli bir adım olacağını belirtmiştir.

Bu açıdan demokrasi ve insan haklarını temel alan bir dersin ilkokuldan itibaren zorunlu biçimde bu dersi alan çocukların çoğulcu bir coğrafyada olduklarının farkındalığı ile okumaları hem dersin kazanımları açısından uzun vadede demokratik bir toplumu inşa edecek hem de kazanımlar somut biçimde gerçekleşmiş olacaktır. Bu bağlamda Demokrasi ve İnsan Hakları adında Lise 1, 2, 3 ve 4 üncü sınıflarda okutulan seçmeli dersin ortaokul ve liselerde zorunlu olmasına ilişkin hazırlamış olduğumuz bu teklif aynı zamanda demokratik bir toplumun yeniden inşası için bir gerekliliktir.

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ortaokul ve Liselerde Demokrasi ve İnsan Hakları farkındalığını arttıracak ve bu dersin kazanımları ile demokrasi ve insan hakları kültürünün yaşama yayılmasını sağlayacak bilinç düzeyini yükseltici etkinlikler içeren Demokrasi ve İnsan Hakları zorunlu ders olarak okutulur.”

"Okul tür ve seviyelerine göre bu ders programı Bakanlıkça belirlenir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.